РАБОТЫ ЯШЧЭ ШМАТ

Дзяржава абяцае адсутнасць бар'ераў і магчымасці для самарэалізацыі

У нашай краіне на сёння налічваецца 554,4 тысячы людзей з інваліднасцю, у тым ліку 29,5 тысячы дзяцей-інвалідаў. Гэта 5,8% ад усяго насельніцтва. Як жывецца гэтым людзям, што робіць дзяржава для таго, каб інтэграваць іх у грамадства?

Правы інвалідаў — пад кантролем

Як вядома, у 2015 годзе Беларусь падпісала Канвенцыю аб правах інвалідаў. І хоць гэты дакумент не прыўносіць ніводнага новага або дадатковага права для такіх людзей, ён мяняе само ўяўленне аб інваліднасці, якая ўжо не лічыцца выключна медыцынскай праблемай, і засяроджвае ўвагу на інтэграцыі інвалідаў у жыццё грамадства. Гэтай восенню прыняты праект закона аб ратыфікацыі Канвенцыі, накіраваны ў Савет Рэспублікі.

— Ратыфікацыя Канвенцыі ўскладае на краіну пэўныя абавязацельствы па забеспячэнні цэлага комплексу правоў і свабод людзей з інваліднасцю. Механізмам рэалізацыі гэтага дакумента з'яўляецца Нацыянальны план — ён уяўляе сабой сукупнасць прававых і арганізацыйна-практычных мер па забеспячэнні правоў інвалідаў, — сказаў журналістам **намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны Аляксандр РУМАК.** — Будзе таксама створаны механізм кантролю за рэалізацыяй правоў інвалідаў. Гэтыя функцыі стане выконваць Рэспубліканскі міжведамасны савет па праблемах інвалідаў (цяпер яго ўзначальвае намеснік прэм'ер-міністра Наталля Качанава). Савет будзе каардынаваць работу ўсіх зацікаўленых дзяржаўных органаў, грамадскіх арганізацый.

Любы чалавек зможа зайсці ў інтэрнэт і ўбачыць, якія аб'екты ўжо цалкам даступныя для інвалідаў і якія плануецца зрабіць даступнымі ў найбліжэйшай будучыні.

Дарэчы, мяркуецца, што Нацыянальны план па рэалізацыі нормаў Канвенцыі аб правах інвалідаў будзе распрацаваны ўжо ў гэтым месяцы. Распрацоўвае яго НДІ працы Мінпрацы і сацабароны.

Асаблівая ўвага — праву на працу

Адным з самых важных кірункаў работы органаў сацыяльнай абароны Аляксандр Румак назваў садзейнічанне ў працаўладкаванні людзям з інваліднасцю. Усяго ў Беларусі на сёння працуюць 84 тысячы інвалідаў. «Многія людзі з інваліднасцю імкнуцца да таго, каб зарабляць сабе і сваім сем'ям на жыццё. Нацыянальнае заканадаўства ўтрымлівае шэраг стымулюючых мер, якія падтрымліваюць імкненне чалавека з інваліднасцю рэалізаваць сябе прафесійна — для тых, хто гэтага хоча», — падкрэслівае намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны.

Сярод такіх мер можна адзначыць бронь для працаўладкавання інвалідаў, што ўстанаўліваецца штогод мясцовымі органамі ўлады наймальнікам. Так, сёлета былі забраніраваны працоўныя месцы для 2081 інваліда, за кошт броні за дзесяць месяцаў атрымаў работу 461 чалавек. За студзень — верасень гэтага года таксама былі заключаны дагаворы з 9 наймальнікамі на кампенсацыю і фінансаванне выдаткаў са сродкаў Фонду сацыяльнай абароны насельніцтва за набытае абсталяванне для стварэння 24 рабочых месцаў для інвалідаў.

Дзяржаўная служба занятасці падтрымлівае прадпрымальніцкую ініцыятыву людзей з абмежаванымі магчымасцямі. 15 з іх атрымалі сёлета субсідыі на адкрыццё ўласнай справы. Усяго за дзесяць месяцаў бягучага года служба занятасці Беларусі аказала садзейнічанне ў працаўладкаванні 1656 інвалідам, на прафесійнае навучанне было накіравана 256 чалавек.

ДАРЭЧЫ

✓ **Узровень першаснай інваліднасці ў Беларусі зніжаецца. За 9 месяцаў гэтага года ён знізіўся на 2,1%, у тым ліку працаздольнага насельніцтва — на 3,6%. Разам з тым узровень дзіцячай інваліднасці вырас на 5,7%.**

✓ **Працоўныя пенсіі ў Беларусі атрымліваюць каля 473,5 тысячы інвалідаў, сацыяльныя — 55,3 тысячы, у тым ліку 28,4 тысячы дзяцей-інвалідаў. Сярэдні памер пенсіі па інваліднасці складае 259,90 рублёў.**

Механізмы прафесійнай рэабілітацыі і працаўладкавання інвалідаў пастаянна ўдасканальваюцца. Так, раней у індывідуальнай праграме рэабілітацыі ўказваўся канкрэтны пералік прафесій (спецыяльнасцяў), па якіх яны могуць працаваць. Гэта звужала магчымасці чалавека з інваліднасцю працаваць, таму было прынята рашэнне адмяніць гэты пункт і паказваць у індывідуальнай праграме рэабілітацыі толькі віды дзейнасці, якія ён не можа выконваць у сілу фізічных абмежаванняў. На ўсе астатнія работы чалавек зможа прэтэндаваць. Па словах Аляксандра Румака, эксперымент, праведзены ў Мінску, паказаў правільнасць такога падыходу. Цяпер прынята рашэнне аб распаўсюджванні гэтай практыкі на ўсю краіну.

Калі безбар'ернае асяроддзе не прайшло выпрабаванняў, дом не будзе прыняты

Мы ставім перад сабой задачу забяспечыць безбар'ернае асяроддзе па ўсім шляху руху чалавека з інваліднасцю, — заявіў на прэс-канферэнцыі Аляксандр Румак. Пры гэтым ён адзначае, што справа не абмяжоўваецца толькі пандусамі, і прызнае, што «работы яшчэ шмат».

Цяпер прапануецца ўзмацніць адказнасць праекціроўшчыкаў і забудоўшчыкаў за невыкананне патрабаванняў па забеспячэнні безбар'ернага асяроддзя. У прыватнасці, урад ўдасканаліў парадак і ўмовы прымання ў эксплуатацыю шматкватэрных жылых дамоў, а таксама метады кантролю якасці будаўніча-мантажных работ. Уведзены дадатковы крытэрый ацэнкі якасці аб'екта — стварэнне безбар'ернага асяроддзя. А таксама норма, якая прадпісвае абавязковае правядзенне выпрабаванняў і кантрольных вымярэнняў аб'ектаў безбар'ернага асяроддзя і абавязвае забудоўшчыка і заказчыка няўхільна выконваць патрабаванні тэхнічных нарматыўных прававых актаў.

Прынята рашэнне адмяніць гэты пункт і паказваць у індывідуальнай праграме рэабілітацыі толькі віды дзейнасці, якія ён не можа выконваць у сілу фізічных абмежаванняў. На ўсе астатнія работы чалавек зможа прэтэндаваць.

Кантроль і нагляд у галіне будаўнічай дзейнасці ўскладзены на органы дзяржаўнага будаўнічага нагляду. «Мы ставім задачу канкрэтызаваць адказнасць за парушэнні патрабаванняў безбар'ернага асяроддзя на ўсіх этапах, каб і заказчык, і падрадчык іх няўхільна выконвалі», — падкрэслівае Аляксандр Румак.

Таксама ў гарадах будуць фарміравацца інтэрактыўныя карты даступнасці аб'ектаў для інвалідаў. Любы чалавек зможа зайсці ў інтэрнэт і ўбачыць, якія аб'екты ўжо цалкам даступныя для інвалідаў і якія плануецца зрабіць даступнымі ў найбліжэйшай будучыні.

Святлана БУСЬКО.
busko@zviazda.by

ЗаПРАГРАМАваць на жыццё

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Максім страціў слых у самым маленстве. Вучыўся ў спецшколе. Расказвае, што яго знаёмыя з парушэннямі слыху працуюць па розных спецыяльнасцях: дызайнер, кухар, стаматолаг, настаўнік, акцёр.

— Але ў прэстыжных прафесіях насамрэч занята вельмі мала глухіх. Многія кампаніі не хочуць траціць свой час на іх, для кіраўніцтва гэта проста нязручная сітуацыя. Як правіла, нас арыентуюць на работу на заводзе. Я сваім прыкладам хачу паказаць, што магчымы іншы варыянт. Мы можам рэалізаваць самыя смелыя мары, — дзеліцца хлопец.

Ён навучаўся ў звычайнай групе па 3D-мадэляванні ў IT-школе. Перакладчыка не было — выкладчыкі вырашылі: тое, што яны тлумачаць для астатніх наведнікаў вусна, будуць дубляваць на дошцы спецыяльна для Максіма. Цяпер сумесна з гэтай школай хлопец збіраецца арганізаваць IT-курсы для глухіх. Заняткі будуць праходзіць і ў аўдыторыях, і анлайн. Ужо распрацавана спецыяльная навучальная праграма па 3D-мадэляванні на дзевяць месяцаў, весці якую стане сам Максім. Пазней плануюць дадаць заняткі па фатаграфіі, вэб-дызайне і іншых спецыяльнасцях.

Выпускнікоў курсаў, якія захочуць працаваць па атрыманай спецыяльнасці, забяспечаць заказамі. У праект хочуць прыцягнуць IT-кампаніі, якія б аплачвалі навучанне маладых людзей і потым бралі іх на работу, вочна ці дыстанцыйна.

Па падліках арганізатараў, для запуску такой школы патрэбна пяць тысяч рублёў. Гэтыя сродкі пойдуць на стварэнне відэаўрокаў па праграмаванні, мантаж адзнятага матэрыялу ў выглядзе заняткаў, дапрацоўку сэрвісу для анлайн-адукацыі глухіх.

— Мы абышлі пяць школ для дзяцей з парушэннямі слыху і прапанавалі атрымаць новую спецыяльнасць, — кажа **кіраўнік IT-школы «Myfreedom» Алена ДЗІНМАН.** — Не ўсе вераць, што гэта магчыма. Але гэта ўсяго толькі справа часу.

АНЛАЙН-ШКОЛА «У САВЫ»

Барысаўчаніна **Аляксандра МАКАРЧУКА** называюць беларускім Стывенам Хокінгам. Мужчына амаль цалкам паралізаваны, але гэта не перашкаджае яму станавіцца найлепшым на спаборніцтвах па сістэмным адміністраванні і працаваць на высокааплатных месцах.

Анлайн-школа Аляксандра МАКАРЧУКА (у цэнтры) разлічана на інвалідаў і іх апекуноў.

Калі сем гадоў таму рукі і ногі Аляксандра перасталі рухацца, ён вырашыў, што не хоча, каб інваліднасць зрабіла яго бездапаможным. За два тыдні ён асвоіў галасавое кіраванне камп'ютарам.

Калі абслугоўваў камп'ютары, людзі нават не заўважалі, што я інвалід. Я хутка спраўляўся з работай.

— Звычайна, каб навучыцца ім карыстацца, патрэбна пара месяцаў. Але мне тады дзяўчына спадабалася, хацеў з ёй кантактаваць праз інтэрнэт, таму так хутка і асвоіў, — усміхаецца мужчына. — Дый я з дзевяці гадоў з камп'ютарам на «ты».

З 2010 года барысаўчанін пачаў працаваць аддалена. На пошук работы ў яго пайшло каля месяца. Кожную раніцу Аляксандр прачынаўся і праглядаў сайты з вакансіямі, рассылаў свае рэзюмэ. Тое, што ён інвалід, ад патэнцыйных наймальнікаў не хаваў. І змог уладкавацца. Спачатку быў аператарам відэаназірання, потым знайшоў вакансію сістэмнага адміністратара.

— Калі абслугоўваў камп'ютары, людзі нават не заўважалі, што я інвалід. Я хутка спраўляўся з работай, — расказвае суразмоўнік.

Цяпер Аляксандр дыстанцыйна давучваецца ў Міжрэгіянальным адкрытым сацыяльным інстытуце Расіі і працуе IT-рэкруцёрам у мінскай кампаніі. Прызнаецца, што прафесія яму даўно падабалася і ён марыў гэтым займацца.

Для такіх жа людзей, як ён, мужчына вырашыў стварыць анлайн-школу «У Савы», дзе будуць курсы рознай тэматыкі — ад праграмавання да асабістага росту. Унікальнасць праекта ў тым, што выкладаць там будуць людзі з інваліднасцю. Аляксандр ужо сабраў каманду з 15 настаўнікаў.

— Мэтавая аўдыторыя курсаў — гэта таксама апекуны. Паколькі яны пастаянна знаходзяцца дома і дапамагаюць інвалідам, я лічу важным удзяліць ім увагу, — заўважае мужчына.

Грошы на анлайн-школу Аляксандру ўдалося сабраць з дапамогай часопіса «Имена». Наступны крок — сертыфікаваць выкладчыкаў. Калі барысаўчаніну ўдасца атрымаць прыз на конкурсе сацыяльных праектаў, то ён патраціць грошы менавіта на гэтыя мэты.

— Мая школа дазволіць інвалідам рэалізаваць сябе прафесійна і асабіста, атрымаць большую самастойнасць і незалежнасць (і знізіць нагрузку на апекуноў і асістэнтаў), адшукаць новых сяброў, — разважае Аляксандр Макарчук. — Людзі з асаблівасцямі ў развіцці хочуць быць карыснымі грамадству, і ім сапраўды ёсць чым падзяліцца.

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ.
lubneuskaya@zviazda.by

■ Па закліку сэрца

ВАЛАНЦЁРСКІЯ ЦЭНТРЫ — У КОЖНУЮ ВНУ

З такой ідэяй выступіла Міністэрства адукацыі нашай краіны

«Валанцёрскі рух сярод студэнтаў дастаткова развіты. І, напэўна, будзе правільным, калі на працягу наступнага навучальнага года валанцёрскія цэнтры з'явяцца ў кожнай вышэйшай навучальнай установе, — падкрэслівае начальнік Упраўлення па справах моладзі Міністэрства адукацыі Наталля ПШАНІЧНАЯ. — Асабліва актуальная гэта ідэя для медыцынскіх і педагагічных навучальных устаноў, студэнты якіх ужо актыўна дапамагаюць на добраахвотніцкіх пачатках у медыцынскіх, сацыяльных установах і ўстановах адукацыі. Да таго ж стварэнне такіх цэнтраў не патрабуе дадатковых фінансавых выплат, асобнага памяшкання, кадравых і юрыдычных службаў...»

Прэс-сакратар МНС Віталь Навіцкі расказаў, што дапамога насельніцтву ў ліквідацыі наступстваў і папярэджванні надзвычайных і небяспечных сітуацый таксама адбываецца з прыцягненнем валанцёраў: «Для таго каб падрыхтаваць чалавека, здольнага аказваць дапамогу ў надзвычайных сітуацыях, мы прыкладаем пэўныя намаганні: вучым, экіпіруем, застрахоўваем... Цяпер у межах праекта «Валанцёр МНС» у нас зарэгістраваліся і пакінулі свае кантактныя звесткі 500 чалавек, гатовых дапамагаць. Адзіная праблема — валанцёры чакаюць штуршка, канкрэтных указанняў ад кіраўніцтва. А хацелася б, каб у будучыні нашы памочнікі праяўлялі большую актыўнасць...»

Вялікую ролю ў дапамозе тым, хто мае патрэбу, адыгрываюць прадстаўнікі Беларускага Таварыства Чырвонага Крыжа. Колькасць яго ўдзельнікаў налічвае сёння больш як 20 тысяч чалавек, прычым 70 працэнтаў з іх складаюць маладыя людзі. Як адзначае намеснік генеральнага сакратара таварыства Іна Лемяшэўская, для валанцёрскай дзейнасці важнае значэнне мае прыцягненне людзей усіх узростаў, бо калі моладзь актыўна адгукаецца на нейкія актуальныя, тэрміновыя акцыі, то сталыя валанцёры могуць узяць на сябе, напрыклад, дапамогу шматдзетным або нядобранадзейным сем'ям, догляд за пажылымі людзьмі. Гэта цяжкая штодзённая праца, якая патрабуе досведу...

Рагнеда ЮРГЕЛЬ. *yurgel@zviazda.by*

■